

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Roslan-Karasińska
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2019 r. w Warszawie

sprawy R. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranej renty socjalnej

na skutek odwołania R. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 29 listopada 2018 r. nr (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 4 stycznia 2019 r. **R. Ł.** wniósł odwołanie od decyzji

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 29 listopada 2018 r.

znak: (...)w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia – renty socjalnej. Odwołujący zarzucił organowi rentowemu błędną ocenę przepisów prawa stanowiących podstawę wydania skazonej decyzji, wadliwych ustaleń w zakresie stanu faktycznego oraz nierzetelną ocenę zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego, w wyniku czego podjęto ustalenia sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawa.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że skarżoną decyzją organ rentowy zobowiązał go do zwrotu renty socjalnej w kwocie 741,35 zł, ponieważ osiągnął przychody przekraczające 70% przeciętnego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy. Organ rentowy postawił mu zarzut świadomego naruszenia prawa w tym zakresie nie biorąc pod uwagę faktu, że jego pracodawca zgodnie z zapisami Kodeksu pracy wypłacił mu w lutym 2017 roku kwotę 3.440 zł stanowiącą sumę jego miesięcznego wynagrodzenia oraz ekwiwalentu urlopowego. Zdaniem odwołującego organ rentowy nie zwraca uwagi na żadne informacje zawarte w dokumentach, a jedynie na suche liczby, wywodząc swoje twierdzenia na ich jednostronnej ocenie. W oparciu o powyższe odwołujący wniósł o unieważnienie decyzji, zobowiązanie organu rentowego do odstąpienia od prowadzenia wobec niego jakichkolwiek działań roszczeniowych w przyszłości oraz uznania, że nie ponosi odpowiedzialności za błędną ocenę zaistniałego stanu prawnego (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 stycznia 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wskazał, że odwołującemu przysługuje renta socjalna. Organ rentowy ustalił, że odwołujący osiągnął w lutym 2017 roku przychód w wysokości uzasadniającej zawieszenie świadczenia w rozumieniu art. 10

ust. 6 ustawy o rencie socjalnej, co w konsekwencji prowadziło do konieczności jego zwrotu na podstawie art. 138 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach jako świadczenia nienależnego. Ponadto organ rentowy zwrócił uwagę, że odwołujący był poinformowany,

że w takiej sytuacji świadczenie zawiesza się oraz że jest zobowiązany do powiadomienia organu rentowego o fakcie uzyskiwania przychodu w określonej wysokości.

Wiedzę w tym zakresie posiadał również z uwagi na wcześniej toczące się postępowanie sądowe dotyczące zwrotu nienależnie pobranej renty, tj. postępowanie dotyczące odwołania od decyzji z dnia 14 listopada 2017 r., która to sprawa obecnie zawisła przed Sądem Apelacyjnym (odpowiedź na odwołanie k. 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący R. Ł. ma przyznane prawo do renty socjalnej, które to świadczenie pobiera z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.. Od 1 czerwca 2018 r. renta socjalna przysługująca odwołującemu wynosi 1.029,80 zł (decyzja ws. ponownego ustalenia wysokości renty socjalnej – akta rentowe).

Odwołujący był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku pracownika administracyjnego (okoliczność bezsporna). Stosunek pracy łączący odwołującego z ww. spółką ustał z dniem 28 lutym 2017 r. w związku z upadłością spółki (zaświadczenie z 15.11.2018 r. – akta rentowe; zeznania odwołującego k. 34 a.s.).

Pismem z dnia 26 października 2018 r. ZUS (...) Oddział w W. poinformował odwołującego, że minął określony przepisami prawa termin poinformowania organu rentowego o wysokości uzyskanego przez niego dochodu w okresie od 1 stycznia 2017 r.

do 31 grudnia 2017 r. i wezwał odwołującego do przedłożenia w terminie 14 dni zaświadczenia od każdego pracodawcy, u którego osiągnął wynagrodzenie w poprzednim roku kalendarzowym (pismo ZUS z 26.10.2018 r. – akta rentowe).

W odpowiedzi

na powyższe w dniu 22 listopada 2018 r. do ZUS (...) Oddział w W. wpłynęło zaświadczenie od Syndyka Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.,

zgodnie z którym wynagrodzenie R. Ł. 2017 roku wynosiło:

- styczeń – 2.000 zł brutto,
- luty – 3.440 zł brutto, w tym ekwiwalent za niewykorzystany urlop w wysokości 1.440 zł.

(zaświadczenie z 15.11.2018 r. – akta rentowe).

W dniu 29 listopada 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję znak: (...) na podstawie której stwierdził, że R. Ł. pobrał nienależnie świadczenia za okres od 1 lutego 2017 r. do 28 lutego 2017 r. w łącznej kwocie 741,35 zł z tytułu renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na art. 10 ust. 6 ustawy o rencie socjalnej i wskazał, że osiągnięty przez odwołującego

w lutym 2017 roku przychód w wysokości 3.440 zł przekroczył dopuszczalną kwotę 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, co spowodowało zawieszenie prawa do renty w tym miesiącu. Organ rentowy zobowiązał odwołującego

do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w ww. wysokości (decyzja ZUS z 29.11.2018 r. ws. zwrotu nienależnie pobranych świadczeń – nieoznaczona karty a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach rentowych dołączonych do akt sprawy dotyczących R. Ł., a także zeznań odwołującego. Autentyczność i wiarygodność dowodów nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd miał przy tym na względzie, że stan faktyczny sprawy był bezsporny.

Strony powoływały się na tożsame okoliczności, zaś spór w istocie koncentrował się wokół zastosowania przepisów prawa.

Mając na względzie okoliczności sprawy oraz istotę sporu Sąd uznał zebrany materiał dowodowy za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było niezasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w postaci renty socjalnej. Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1340) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ww. ustawy prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

Z kolei w myśl z art. 10 ust. 6 i 9 ww. ustawy prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1-5a, w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie do 14 dnia roboczego drugiego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego, kwotę przychodu, o której mowa w ust. 6,

z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek groszy. Zgodnie z komunikatem Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2016 r. ogłoszonego do celów emerytalnych stosowanej przy zawieszaniu renty socjalnej (M.P. z 2016 r. poz. 1131) od dnia 1 grudnia 2016 r. kwota przychodu odpowiadająca 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2016 r. ogłoszonego do celów emerytalnych wynosi 2.838,60 zł.

Zgodnie natomiast z art. 15 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270), w tym m. in. art. 138 ust. 1 i 2. W myśl powyższych przepisów osoba, która nienależnie pobrała świadczenie zobowiązania jest do jego zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenie uważa się:

1) świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia, albo wstrzymanie wypłaty świadczenia w całości lub części jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do jego pobierania,

2) świadczenie przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie.

Ustawa o rencie socjalnej nie zawiera definicji przychodu. Przepis art. 15 ustawy odsyła w kwestiach w niej nieuregulowanych do unormowań ustawy emerytalnej, w tym także do art. 104 o zawieszaniu prawa do świadczeń, a więc w konsekwencji - do przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r.

poz. 300). Z kolei art. 4 pkt 9 ustawy systemowej nawiązuje w zakresie pojęcia przychodu

do regulacji ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych

(t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1509). Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku osobowym od osób fizycznych za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia

za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona,

a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że odwołujący R. Ł. jest uprawniony do renty socjalnej, jak również, że w okresie do końca lutego 2017 roku był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. jako pracownik administracyjny.

Dokonane przez Sąd ustalenia stanu faktycznego potwierdziły argumentację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyrażoną w skarżonej decyzji z dnia 29 listopada 2018 r.

W lutym 2017 roku R. Ł. otrzymał z tytułu umowy o pracę wynagrodzenie

w wysokości 2.000 zł brutto oraz ekwiwalent za niewykorzystany urlop w wysokości

1.440 zł, a tym samym kwota jego przychodu za ten miesiąc wyniosła łącznie 3.440 zł

i w konsekwencji przewyższyła kwotę przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za III kwartał 2016 r. ogłoszonego do celów emerytalnych stosowanej przy zawieszaniu renty socjalnej. W konsekwencji powyższego należało uznać,

że prawo odwołującego do renty socjalnej, w związku z zaistnieniem powyższego przekroczenia, podlegało zawieszeniu.

Sąd miał na względzie argumentację odwołującego, że uzyskanie przez niego wyższego przychodu wynikało z faktu przysługującej mu, zwiększonej liczby dni z tytułu urlopu wypoczynkowego oraz rozliczenia tych dni przez byłego pracodawcę w postaci wypłaty ekwiwalentu, co wprost wynika z załączonego do akt zaświadczenia wystawionego przez Syndyka Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. potwierdza, że odwołujący otrzymał wynagrodzenia za styczeń 2016 roku. Okoliczność ta nie ma jednak znaczenia dla stwierdzenia podstaw zawieszenia wypłaty renty socjalnej w myśl przepisów art. 10 u.r.s. Rozliczenie renty socjalnej z uwagi na uzyskany przychód następuje bowiem w skali miesiąca (w którym został osiągnięty), a nie w skali roku, czy kwartału. Niezależnie więc od tego,

w jakim okresie było wykonywane zatrudnienie, z którego uzyskano przychód, uznawane jest ono za przychód osiągnięty w miesiącu, w którym go wypłacono (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24 listopada 2008 r. III AUa 488/08; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16 stycznia 2014 r., III AUa 1838/13). Brak jest podstaw do przerzucania odpowiedzialności za osiągnięcie przez ubezpieczonego przychodów

w dopuszczalnej wysokości na zakład pracy, a do tego sprowadza się odwoływanie do faktu, że informował pracodawcę, iż może osiągać jedynie wynagrodzenie nieskutkujące zawieszeniem wypłaty renty. Dbanie o to, aby uzyskiwane przychody nie przekraczały konkretnych granic jest obowiązkiem świadczeniobiorcy, nie zaś jakiegokolwiek zatrudniającego go podmiotu (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 29 maja 2008 r., III AUa 1367/07).

O ile zatem przekroczenie przez wnioskodawcę kwoty dopuszczalnego przychodu wynikało z wypłaty w tym samym miesiącu zarówno wynagrodzenia za pracę, jak i ekwiwalentu za niewykorzystany urlop, które to okoliczności – w kontekście powyższego orzecznictwa – nie muszą jednoznacznie być przez niego zawinione, to mimo to osiągnięty przychód powodował zawieszenie wypłaty renty socjalnej, a zatem wypłacone w tym miesiącu świadczenie było nienależnym w rozumieniu przepisu art. 138 ust. 1 ustawy emerytalnej. Należy mieć przy tym na względzie, że odwołujący pobiera rentę socjalną od wielu lat, a ponadto, co wiadomo Sądowi z urzędu i na co zresztą wskazywał również organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie, przed tutejszym Sądem toczyła się sprawa z odwołania R. Ł. decyzji ZUS(...) Oddział w W. z dnia 14 listopada 2017 r. znak: SOC/15/045074879 w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 lutego do 31 marca 2016 r. w łącznej kwocie 1.139,58 zł z tytułu renty socjalnej oraz dodatku jednorazowego w związku z przekroczeniem przychodu za ww. okres, prowadzona pod sygn. akt VII U 1680/17. Tym samym należało stwierdzić, że odwołujący miał dostateczną świadomość odnośnie konsekwencji przekroczenia wysokości przychodu w danym miesiącu w stosunku do uzyskiwanego świadczenia.

W świetle powyższego organ rentowy zasadnie więc przyjął, że pobrane przez odwołującego świadczenie podlega zwrotowi. Skoro przysługujące odwołującemu prawo do renty socjalnej uległo zawieszeniu za luty 2017 roku, a odwołujący świadczenie to pobrał, to w rozumieniu powyższych przepisów jest zobowiązany do jego zwrotu.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy stwierdził, że skarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodna ze stanem faktycznym i prawnym. W konsekwencji odwołanie R. Ł. podlegało oddaleniu, wobec czego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)

K.S.